

Cultural Awareness – Interkulturális érzékenyítés a német nemzetiségi óvodákban és a nemzetiségi iskolák alsó tagozatán.

Tíz éve a korai német nyelvi fejlesztés szakmai sikeréért (ELTE TÓK, 2022)

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar Idegen Nyelvi- és Irodalmi Tanszék német szakcsoportja 2012 óta éves rendszerességgel szervez szakmai konferenciát gyakorló német nemzetiségi tanítók és óvodapedagógusok, valamint német műveltségterületi tanítók számára. A szervezők a korai idegennyelv-fejlesztés elhivatott képviselőiként fontosnak tartják, hogy a német szakcsoport az elsődleges képzési feladatán túl, vagyis a hallgatók elméleti és gyakorlati nyelvpedagógiai képzésén túl, gondoskodjon a már gyakorló kollégák szakmai, módszertani megújulásáról, továbbképzéséről is. Teret kívánnak biztosítani továbbá a szakmai tapasztalatszerzéshez. Az új tudományos szakmai eredmények közvetítése mellett fontos célja a konferenciasorozatnak, hogy a nyelvpedagógusok gyakorlati szakmai munkájában megjelenjenek az elméleti ismereteken alapuló új módszertani eszközök. Alkalmat ad a rendezvény ezen felül a hazai jó gyakorlatok, sikeres projektek bemutatására is. A tanév végi konferenciák lehetőség szerint nemzetközi keretek között zajlanak célnyelvi országokból a kar partneregyetemeiről érkező vendégelőadók részvételével. Máskor kortárs német nemzetiségi költő volt a díszvendég. Hazai társegyetemek oktatói is tiszteletüket tették több ízben előadóként, workshopok vezetőjeként. A hagyományossá vált rendezvényre az egész ország területéről érkeznek a hazai előadók és résztvevő pedagógusok.

A tudományos, szakmai előadások és a workshopok minden évben egy-egy szűkebb téma köré szerveződnek. Az első konferencia 2012-ben a *Die vielfältigen Wege der Sprachvermittlung (A nyelvközvetítés sokféle útja)* címmel került megrendezésre. Ezt követően 2014-ben került sor a következő eseményre *Friss betekintés a német, mint idegen nyelv/német, mint második nyelv-tanításába (Frische Blickwinkel auf die Theorie und Praxis des frühen DaF-/DaZ-Unterrichts)* címmel. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg a következő program *Német nemzetiségi gyermekirodalom (Ungarndeutsche Nationalitätenkinderliteratur)* címmel. Majd *A tantárgyköziség elméletének és gyakorlatának találkozása német és szerb nemzetiségi iskolák oktatásában (Theorie und Praxis im fächerübergreifenden Unterricht der ungarndeutschen und serbischen Minderheitenschulen)* volt a központi téma. 2018-ban a tartalomalapú nyelvoktatás állt a konferencia középpontjában: *Korai nyelvi fejlesztés környezetismereti tárgyban a német nemzetiségi óvodákban és -általános iskolák alsó*

tagozatán (*Sachkundlicher Früherwerb in der Minderheitensprache im Kindergarten und in der Unterstufe der Grundschule*). A környező világ kihívásaihoz igazodva a következő rendezvény fókuszja az *IKT-eszközök az alsó tagozatos és óvodai német nemzetiségi nyelv-elsajátításban. A digitális média lehetőségei és határai a nyelvi fejlesztésben (IKT-Mittel zur Förderung des Erwerbs der ungarndeutschen Minderheitensprache in der Primarstufe und im Kindergarten. Möglichkeiten und Grenzen digitaler Medien in der Sprachförderung)* volt. 2021-ben online zajlott a konferencia, a *Korai nyelvi fejlesztés a XXI. század nyelvoktatásában (Frühe Sprachförderung und Sprachunterricht im 21. Jahrhundert)* címmel.

A 2022 tavaszán megrendezésre került konferencia a *Cultural Awareness – Interkulturális érzékenyítés a német nemzetiségi óvodákban és a nemzetiségi iskolák alsó tagozatán (Cultural Awareness – interkulturelle Sensibilisierung in der ungarndeutschen Elementar- und Primarbildung)* címet viselte. Az előadások és a workshopok a nemzetiségi kultúra, a népismeret, az országismeret, a német nemzetiségi gyermekirodalom, a nemzetiségi néptánc és a német ritmusjátékok témakörét érintették. Márkus Éva dékán szakmai megnyitója után Radvai Teréz (ELTE TÓK) bevezető előadásában a Cultural Awareness elméleti alapjait vázolta fel. Györgypál Csilla az „Élő hagyomány” című workshopjában saját fejlesztésű népismereti témájú módszertani eszközöket mutatott be, melyeket a résztvevők ki is próbálhattak. Dorothee Lehr-Balló (ELTE TÓK) a ritmusjátékok világába vezette be a résztvevőket. A Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központ (UMZ) oktatási referense, Scherzinger Mária a nemzetiségi gyermekirodalom feldolgozási lehetőségeit mutatta be. Az országismeret integrálásának lehetőségeiről az általános iskola 1–6. osztályában Balogné Nagy Gizella (ELTE TÓK) tartott elméleti összefoglalót, és hasznos ötletekkel illusztrálta a téma gyakorlati megvalósíthatóságát. Winhardt Ildikó témája a nemzetiségi néptánc volt. Az elméleti bevezető után táncokat tanított saját hangszeres kísérettel.

A legutóbbi konferencia 2023 májusában zajlott *Praxisbezogen und theoriebasiert. Deutsche Sprachförderung im Kindergarten und in der Primarstufe* (Gyakorlatorientált és elméleti alapokon nyugvó német nyelvi fejlesztés az óvodában és az alsó tagozaton) címmel. Nyitóelőadásában Radvai Teréz tekintett vissza a rendezvényisorozat elmúlt tíz évére. Ezt követően Karsainé Gasser Mária (UMZ) az óvoda-iskola közötti átmenetről tartott előadást. Majd a *Hokus-pokus Hexentisch, Märchenkoffer öffne dich!* című workshopjában a mesék óvodai feldolgozását szolgáló drámapedagógiai módszerekre támaszkodó innovatív módszertani eszközöket mutatott be. Az ezt követő *Alphabetisierung leicht gemacht! Schreib- und Leseschulungsmethoden im Deutschunterricht* (Könnyed német nyelvi írás- és olvasás tanulás) című workshopban Györgypál Csilla az írás és olvasástanítás rejtjelmeibe vezette be a résztvevőket. A szakmai nap harmadik részében Fazekasné Gombár Mónika, a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának elnökhelyettese az *Ungarndeutsche Volkslieder und Tänze als Mittel der deutschen Sprachförderung im Kindergarten und in der Primarstufe* (Magyarországi német népdalok és táncok mint az óvodai és alsó tagozatos német nyelvi fejlesztés eszközei) című elméleti előadása után gyakorlati példákkal szemléltette az elmondottakat: népdalokat és táncokat tanított a lelkes résztvevő csoportnak. A gyakorlati kipróbálás során a résztvevők az elsajátításhoz szükséges módszertani eszközök birtokába jutottak.

A legutóbbi rendezvény programajánlata jól szemlélteti a szervezők azon szándékát, hogy a résztvevőkkel egyrészt megismertessék az új elméleti tudományos eredményeket, másrészt módot adjanak az azokhoz kapcsolódó módszertani eszközök gyakorlati kipróbálására, a tapasztalatcserére.

Radvai Teréz